

GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN 2012

MEMORANDUM

STEUNPUNT TOT
BESTRIJDING VAN ARMOEDE,
BESTAANSONZEKERHEID EN
SOCIALE UITSLUITING

Maart 2012

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
De gemeente... bevordert gelijke onderwijskansen.....	3
Relatie tussen ouders in armoede en de onderwijswereld	4
Onderwijskosten.....	5
Deelname aan het kleuteronderwijs	6
De gemeente... begeleidt jongeren in armoede.....	7
Jongeren in armoede.....	8
De gemeente... bevordert de socioprofessionele inschakeling	9
Socio-professionele inschakeling	10
Deeltijds leren en werken	11
De gemeente... creëert huisvesting, optimaliseert het publieke en private woningmarkt, ondersteunt en beschermt de meest kwetsbaren	12
Lokaal huisvestingsbeleid.....	13
Solidariteit tussen de gemeenten.....	14
Sociale woningen.....	15
Toegang tot de private huurmarkt.....	16
Sociale verhuurkantoren	17
Leegstaande woningen.....	18
Uithuiszettingen	19
Alternatieve vormen van wonen.....	21
Thuisloosheid.....	22
De gemeente... zorgt voor toegang tot water en energie voor iedereen.....	26
Informatie en begeleiding	27
Minimumlevering	28
De gemeente... bestrijdt gezondheidsongelijkheden	29
Gezondheidsongelijkheden	30
Toegang tot het OMNIO-statuut.....	31

INLEIDING

Het Steunpunt heeft in dit memorandum zijn belangrijkste aanbevelingen gegroepeerd voor de bevoegdheden van de gemeenten. De voorstellen in dit document dragen alle bij tot één en dezelfde doelstelling, vastgesteld in het Samenwerkingsakkoord¹: het herstellen van de voorwaarden voor menselijke waardigheid en voor de uitoefening van de rechten van de mens, die ondermijnd worden door armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

Deze aanbevelingen zijn uitgewerkt op basis van vaststellingen en analyses die geformuleerd werden tijdens het overleg dat het Steunpunt conform zijn wettelijke opdracht organiseert. Aan dat overleg wordt deelgenomen door verenigingen waar armen het woord nemen, OCMW's, sociale partners, ziekenfondsen, beroepskrachten uit verschillende sectoren, administraties... De resultaten van deze werkzaamheden worden beschreven in de Verslagen die het Steunpunt om de twee jaar publiceert².

Dit memorandum, gericht aan alle politieke partijen, wil bijdragen tot de politieke debatten die aan de verkiezingen vooraf gaan en aan de politieke acties die erop volgen.

De bevoegdheden van de gemeenten zijn uitgebreid en divers. Omdat het Steunpunt de laatste jaren rond sommige onderwerpen meer gewerkt heeft dan rond andere, zijn sommige onderdelen van deze tekst beter gestoffeerd dan andere.

¹ Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de besteding van het armoedebeleid:

<http://www.armoedebestrijding.be/samenwerkingsakkoord.htm>

² Al onze verslagen kunnen geraadpleegd worden op:

<http://www.armoedebestrijding.be/publicatiessteunpunt2jaarlijksverslag.htm>

**DE GEMEENTE...
BEVORDERT GELIJKE ONDERWIJSKANSEN**

Titel	Relatie tussen ouders in armoede en de onderwijswereld
Vaststelling	<p>Er gaapt nog steeds een diepe kloof tussen de leefwereld van gezinnen in armoede en de waarden en normen op school. Te vaak schuiven scholen hun eigen model als referentie naar voor.</p> <p>Het bevorderen van een reëel partnerschap tussen gezinnen in armoede en de school is een essentieel onderdeel van een gelijke-onderwijskansenbeleid. De eerste ontmoeting tussen het gezin en de school is daartoe van doorslaggevend belang. Het inschrijvingsmoment is meer dan een louter administratieve stap. Het is het eerste formele contact tussen de school en de ouders, waar belangrijke zaken zoals het schoolreglement en de schoolkosten besproken worden. Voor ouders – en in het bijzonder ouders in armoede - is het belangrijk dat er op een heldere en respectvolle manier gecommuniceerd wordt met aandacht voor hun bekommernissen. Als inrichtende macht voor de scholen uit het gemeentelijk en stedelijk onderwijsnet, heeft de gemeente hier een opdracht te vervullen. Brugfiguren (zoals het opbouwwerk in de Vlaamse Gemeenschap en schoolbemiddelaars in de Federatie Wallonië-Brussel) kunnen het contact met de school en de leerkrachten faciliteren.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen in armoede en hun ouders volwaardig bij de school betrekken en sociale uitsluiting vermijden. Hiertoe stuurt de gemeente haar pedagogisch, didactisch en communicatiebeleid bij. - Personen die leerlingen inschrijven en contact hebben met ouders een opleiding aanbieden over omgaan met diversiteit en armoedesituaties, om hen op een heldere en open manier met ouders in armoede te leren communiceren.

Titel	Onderwijskosten
Vaststelling	Ondanks verschillende maatregelen om de schoolkosten te drukken, blijven deze voor vele gezinnen in armoede problematisch, met mogelijke uitsluiting van arme leerlingen tot gevolg.
Voorstellen	In samenwerking met andere lokale actoren, de kosteloze toegang tot het onderwijs garanderen.

Titel	Deelname aan het kleuteronderwijs
Vaststelling	Kinderen uit arme gezinnen participeren minder aan het kleuteronderwijs dan andere kinderen. Nochtans kunnen ze hier de basis leggen voor hun verdere schoolcarrière, door te leren wat het betekent 'leerling' te zijn, door met leeftijdsgenootjes om te gaan, door hun taalgebruik te ontwikkelen...
Voorstellen	<p>De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren, ook voor kinderen in armoede, en</p> <ul style="list-style-type: none"> - nagaan of sensibiliseringscampagnes mensen in armoede voldoende bereiken. Samenwerking met welzijnsorganisaties als Kind & Gezin en l'Office de la Naissance et de l'Enfance, maar ook met de OCMW's, wijkorganisaties, verenigingen... kan hiertoe bijdragen; - erop toezien dat sensibiliseringscampagnes niet tot culpabilisering leiden; - ervoor zorgen dat kleuterscholen de nodige tijd en middelen investeren in het onthaal van en de contacten met ouders in armoede.

**DE GEMEENTE...
BEGELEIDT JONGEREN IN ARMOEDE**

Titel	Jongeren in armoede
Vaststelling	<p>Naast een grote meerderheid jongeren die het goed stelt, loopt een toenemende groep een risico op armoede en sociale uitsluiting. Voor jongeren die een voorziening voor bijzondere jeugdzorg verlaten bijvoorbeeld, verloopt de overgang naar volwassenheid en een zelfstandig leven vaak erg moeizaam. Ze staan vaak helemaal alleen voor de uitdaging om werk, een woonplaats en een inkomen te vinden. OCMW's spelen een niet te onderschatten rol in deze zoektocht, via het recht op maatschappelijke dienstverlening, de geïndividualiseerde projecten voor maatschappelijke integratie, tussenkomst bij het betalen van een huurwaarborg... Daarenboven hebben deze jongeren nood aan een doorgedreven begeleiding in hun groeiproces naar volwassenheid. Verschillende gemeenten hadden/hebben een jeugddienst binnen het OCMW om zo adequaat mogelijk aan te sluiten bij de specifieke situatie van deze jongeren en jongvolwassenen.</p>
Voorstellen	<p>Binnen het OCMW een specifieke aanpak hanteren om jongeren en jongvolwassenen op maat te begeleiden in de transitieperiode naar volwassenheid, eventueel via een aparte jeugddienst.</p>

**DE GEMEENTE...
BEVORDERT DE SOCIO-PROFESSIONELE INSCHAKELING**

Titel	Socio-professionele inschakeling
Vaststelling	De gemeenten zijn sleutelactoren op het vlak van de inschakeling van een kwetsbaar publiek. Die wordt ten uitvoer gebracht door diensten of instellingen die door de gemeenten worden beheerd, of nog door de OCMW's. Zij fungeren eveneens als bruggenbouwer tussen de kansarme personen en de lokale sociaal-economische organisaties. Bovendien verlenen de gemeenten deze actoren vaak een onontbeerlijke steun, door hen te subsidiëren of door met hen een partnerschap af te sluiten.
Voorstellen	<p>De initiatieven van de gemeente en van de lokale actoren bevorderen, door zich op verschillende principes te baseren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de daadwerkelijke participatie van de betrokken personen garanderen; - uitgaan van ieders mogelijkheden en beperkingen; - de structurele obstakels in andere levensdomeinen verminderen (huisvesting, gezondheid, gezinsleven, zowel bij de aanvang als doorheen heel het inschakelingstraject); - een vaste begeleider aanstellen die de opvolging tijdens elke fase van het traject garandeert. <p>Als dit traject tot werk leidt, dient dit werk kwaliteitsvol te zijn, wat wil zeggen dat het een voldoende hoog inkomen, een voldoende grote sociale bescherming en behoorlijke arbeidsvoorwaarden moet bieden.</p> <p>De naleving van deze principes impliceert dat de geïndividualiseerde trajecten voor maatschappelijke integratie, voorgesteld door de OCMW's, in eerste instantie beschouwd worden als pedagogische instrumenten, en niet als controlemiddelen. Als de contractbreuk van een gebruiker toe te schrijven is aan zijn leven in armoede, valt het te verkiezen de inhoud van het akkoord te herzien in plaats van een sanctie op te leggen die zijn bestaansonzekere toestand alleen maar dreigt te verergeren.</p>

Titel	Deeltijds leren en werken
Vaststelling	<p>De gewesten hebben een kader ontwikkeld voor het deeltijds leren en werken dat de overheid verplichtingen oplegt: de gemeenten moeten jongeren uit dit stelsel aannemen, vaak in ruil voor financiële voordelen.</p> <p>Bovendien kunnen ze jongeren in dienst nemen met een startbaanovereenkomst type II, die bestaat uit een deeltijdse arbeidsovereenkomst bij de gemeente en een opleiding georganiseerd door een CDO/CEFA of door een SYNTRA/EFPM/IFAPME/IAWM. Ze kunnen de jongeren eveneens in dienst nemen met een startbaanovereenkomst type III, die bestaat uit een 'industriële leerovereenkomst', een leerovereenkomst voor de middenstand (SYNTRA/EFPM/IFAPME/IAWM) of een overeenkomst voor socio-professionele inschakeling (CISP in de Federatie Wallonië-Brussel en Brugprojecten in de Vlaamse Gemeenschap) en een opleiding georganiseerd door één van deze instellingen. Voor 'startbaanovereenkomsten' zijn lagere werkgeversbijdragen bij indienstneming van jonge werknemers of leerlingen verschuldigd, en dat tot het einde van de werkervaring.</p> <p>Sinds 2010 bestaat er ook een vermindering van de werkgeversbijdragen voor de mentoren van de leerlingen die daartoe een opleiding hebben gevolgd. Omdat het welslagen van de opleiding op de werkplek met name afhankelijk is van de kwaliteit van de opvolging van de leerling door de werkgever, is het wenselijk dat elke mentor voorafgaandelijk een opleiding heeft gevolgd.</p>
Voorstel	<p>Voldoende werkervaringsplaatsen creëren voor jongeren die deeltijds leren en werken, bij voorkeur omkaderd door een mentor die voorafgaandelijk een opleiding heeft gevolgd. Op die manier dient de lokale overheid ook als voorbeeld voor de privé-sector.</p>

**DE GEMEENTE...
CREEERT HUISVESTING, OPTIMALISEERT DE PUBLIEKE EN PRIVATE
WONINGMARKT, ONDERSTEUNT EN BESCHERMT DE MEEST
KWETSBAREN**

Titel	Lokaal huisvestingsbeleid
Vaststelling	Hoewel het merendeel van de bevoegdheden inzake huisvesting gewestelijk zijn, speelt de gemeente toch een fundamentele rol ter zake.
Voorstel	Op lokaal niveau een coherent huisvestingsbeleid uitwerken dat rekening houdt met mensen in armoede, door overleg, cohesie en participatie te bevorderen en door een beleid te voeren op maat van de burger.

Titel	Solidariteit tussen de gemeenten
Vaststelling	In heel wat van Verslagen van het Steunpunt wordt het NIMBY-effect gehekeld dat we zien in welgestelde gemeenten die willen vermijden dat ze kwetsbare bevolkingsgroepen moeten opvangen. De solidariteit tussen de gemeenten en de politieke wil van elk van hen vormt echter één van de basisvoorwaarden voor een daadwerkelijke sociale mix.
Voorstel	Meer aandacht schenken aan de zwakste bevolkingsgroepen bij de uitwerking en de uitvoering van het lokaal huisvestingsbeleid.

Titel	Sociale woningen
Vaststelling	<p>Het sociale woningpark is ontoereikend. Daarvan getuigen de eindeloze wachtlijsten van gezinnen die een aanvraag voor een sociale woning hebben ingediend. Hoewel het beleid inzake sociale huisvesting een gewestelijke bevoegdheid is, hebben de gemeenten zeker hun rol te spelen.</p> <p>Bovendien zijn sommige groepen uitgesloten van sociale huisvesting omdat er te weinig aangepaste woningen beschikbaar zijn: kroostrijke gezinnen, alleenstaanden en personen met een handicap.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Ambitieuze investeringen realiseren om het aantal sociale huurwoningen op te trekken. Daarbij moet rekening worden gehouden met de heterogeniteit van de gezinnen. - Gronden ter beschikking stellen voor de bouw van nieuwe woningen. - Erover waken dat de leden van de raden van bestuur van de sociale huisvestingsmaatschappijen die gemandateerd zijn door de gemeente, hun verantwoordelijkheid op een actieve en constructieve manier opnemen.

Titel	Toegang tot de private huurmarkt
Vaststelling	<p>Voor tal van gezinnen is de huurprijs voor een degelijke woning buitenmaats in verhouding tot hun inkomen.</p> <p>Bovendien kan de huurwaarborg de toegang tot de private huurmarkt belemmeren. In 2007 werd een nieuwe reglementering ingevoerd, met de bedoeling de toegang tot de huurwaarborg voor arme kandidaat-huurders te vereenvoudigen. Uit een evaluatie op het terrein, uitgevoerd door de organisaties die de belangen verdedigen van arme huurders en met de steun van het Steunpunt, blijkt dat deze reglementering in de praktijk voor heel wat problemen zorgt. Het neutraal formulier wordt bijvoorbeeld weinig of niet gebruikt. Dit formulier zou nochtans moeten vermijden dat de kandidaat-huurder gediscrimineerd wordt op basis van de herkomst van de huurwaarborg.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Instrumenten invoeren die de private huurprijzen reguleren. Heel wat actoren vragen om de huurprijzen objectief vast te leggen, waarbij er rekening wordt gehouden met de kenmerken van de woningen. Ook al gaat het niet direct om een aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de gemeenten behoort, toch zijn er in zowel Brussel, Charleroi als Gent op gemeentelijk niveau proefprojecten met paritaire huurcommissies uitgevoerd – die gewerkt hebben aan een huurprijzenrooster. Er zijn op dat vlak interessante zaken verricht (rapport in maart 2007), maar het werk is nog niet af en zou een verlengstuk moeten krijgen via gemeentelijke initiatieven. - De OCMW's aanmoedigen om het neutraal formulier te gebruiken wanneer zij de huurwaarborg betalen.

Titel	Sociale verhuurkantoren
Vaststelling	<p>De kwaliteit van het werk van de Sociale Verhuurkantoren (SVK - en van de 'Associations de Promotion du Logement' in Wallonië) wordt geprezen. Zij spelen een regulerende rol op de huurmarkt en besteden een bijzondere aandacht aan het sociale aspect van hun opdracht, zowel ten opzichte van de eigenaars als ten opzichte van de huurders. Hoewel de SVK's steeds meer bekend zijn bij kandidaat-huurders, zijn de eigenaars onvoldoende op de hoogte van hun bestaan en hun exacte opdracht, in het bijzonder op het platteland. Het optreden van de SVK's kan ook een meerwaarde betekenen voor bijvoorbeeld oudere eigenaars die terughoudend zijn om hun goed te verhuren en het liever leeg laten staan.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - De ontwikkeling van de SVK's voortzetten en hen financieel ondersteunen in het belangrijke werk dat ze verrichten, met name op het vlak van de begeleiding van huurders. Ze kunnen namelijk slechts overleven dankzij bijkomende steun van de provincie en/of de gemeente, bovenop de gewestelijke subsidies. - Een verminderde onroerende voorheffing toekennen om eigenaars aan te moedigen hun vastgoed aan een SVK toe te vertrouwen. - De acties van de gemeente om de SVK's beter bekend te maken bij de eigenaars versterken, als aanvulling op eventuele campagnes van het Gewest.

Titel	Leegstaande woningen
Vaststelling	<p>In de context van de uiterst prangende moeilijkheden die de mensen in armoede ervaren om een woning te vinden, menen de deelnemers aan het overleg van het Steunpunt dat het feit dat een eigenaar die zijn goed onbewoond laat en daar geen concrete bestemming voor heeft neerkomt op het onttrekken van een levensnoodzakelijk goed aan de markt.</p> <p>Er zijn evenwel instrumenten voorhanden: de wet van 12 januari 1993, de zogenaamde 'wet Onkelinx', geeft de burgemeester het recht om leegstaande gebouwen op te eisen en er daklozen in onder te brengen. Hoewel moeilijk toe te passen, is het principe ervan blijven voortbestaan en in afgezwakte en verschillende vormen overgenomen in de gewestelijke huisvestingscodes: het 'gestion provisoire des logements inoccupés' (vaak ook 'réquisition douce' of 'zachte opeising' genoemd) in Wallonië, het 'sociaal beheersrecht' in Vlaanderen en het 'openbaar beheersrecht' van leegstaande woningen in Brussel. Die beschikkingen worden praktisch niet ten uitvoer gebracht, ondanks ervaringen die aantonen dat het voornamelijk een probleem van politieke wil is. Indien het gebouw in een te slechte toestand verkeert, dringt het alternatief van een belasting ten voordele van het huisvestingsbeleid zich op.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Een inventaris maken van de leegstaande gebouwen op het grondgebied van de gemeente. - Leegstandtaks heffen bij de eigenaars van leegstaande gebouwen. - De instrumenten activeren waardoor leegstaande gebouwen kunnen worden opgeëist. - Een beleid overwegen dat leegstaande verdiepingen van handelspanden omvormt tot woongelegenheden.

Titel	Uithuiszettingen
Vaststelling	<p>Het probleem van de uithuiszettingen blijft even schrijnend als complex. Het motief en de vorm van een uithuiszetting kunnen heel divers zijn: de huur niet betalen - wat de ultieme uitdrukking kan zijn van een algemene verslechtering van een situatie - onbewoonbaarverklaring van een gebouw zonder herhuisvesting door de gemeentelijke overheid, misbruik van rechten door sommige eigenaars die overgaan tot wilde uitzettingen...</p> <p>De gemeente speelt hierin een belangrijke rol. Ze heeft immers de plicht te strijden tegen ongezonde woningen. In het kader van haar bevoegdheden, kan ze een woning onbewoonbaar verklaren wanneer het bewonen ervan kan leiden tot besmettelijke ziektes of tot de verspreiding hiervan.</p> <p>Dit beleid kan een averechts effect hebben - de persoon zoekt z'n toevlucht tot een woning van mindere kwaliteit in een minder controlerende gemeente. Als alle omliggende gemeenten daarentegen eenzelfde beleid zouden voeren, dan zou dit ook vruchten afwerpen.</p> <p>De lokale overheid kan een aantal bestaande instrumenten gebruiken om op te treden naar de eigenaars van huurwoningen die onbewoonbaar worden verklaard ; deze instrumenten worden echter niet ten volle benut.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Meer coherentie ontwikkelen tussen naburige gemeenten in de strijd tegen ongezonde woningen om de perverse effecten van dergelijke strijd in te dammen. <p>Strijden tegen ongezonde woningen zonder de bestaansonzekerheid te verergeren: geen uithuiszetting zonder engagement tot herhuisvesting. Noodopvang is slechts een tijdelijk middel, dat echter wel gewaarborgd moet zijn bij alle uithuiszettingen waarbij geen onmiddellijke herhuisvesting plaatsvindt om de verdere aftakeling van het leven van de persoon of van het gezin te vermijden. Noodopvang moet opgevat worden als een springplank naar een waardige en duurzame herhuisvesting, binnen een redelijke termijn. Daarom moet de betrokken persoon of gezin kunnen rekenen op de ondersteuning van sociale diensten zolang de herhuisvesting geen feit is. In Vlaanderen kan de gemeente een samenwerkingsakkoord</p>

	<p>met de Vlaamse Regering afsluiten, waar - bij de terugvordering bij de eigenaar van de herhuisvestingskosten in het geval van een ongeschikt- of onbewoonbaarheidsverklaring - het Vlaamse Gewest deze kosten prefinanciert en deze zelf invordert bij de eigenaar. Dit kan een ondersteuning zijn voor de betrokken gemeenten om de mogelijkheden tot herhuisvesting te maximaliseren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uithuiszettingen wegens wanbetalingen voorkomen. Het Steunpunt legt bovendien de klemtoon op het belang van preventie om uithuiszettingen wegens onbetaalde huur te vermijden (rol van het OCMW en van de sociale huisvestingsmaatschappijen). - De potentiële slachtoffers en de politie sensibiliseren over de problematiek van wilde uithuiszettingen. Slachtoffers van wilde uithuiszettingen weten vaak niet dat het illegaal is. De aandacht van de verschillende politiediensten moet gevestigd worden op het vermoedelijk strafrechtelijk karakter van de uithuiszetting (huisvredebreuk, art. 439 van het Strafwetboek) en op het feit dat het belangrijk is een proces-verbaal op te stellen. - De in beslag genomen goederen respectvol in bewaring nemen. Elke gemeente moet beschikken over een depot waar de in beslag genomen goederen respectvol in bewaring kunnen worden genomen. Bovendien moet er een gedetailleerde inventaris van de goederen worden opgesteld.
--	---

Titel	Alternatieve vormen van wonen
Vaststelling	Omdat ze moeilijkheden ondervinden om toegang te krijgen tot een degelijke en betaalbare woning, zorgen sommige mensen voor hun eigen onderkomen via alternatieve vormen van wonen (solidair wonen, permanent wonen op toeristische terreinen, kraakpanden...). De duurte van het private woonpark en het gebrek aan sociale woningen zijn evenwel niet de enige beweegredenen die de keuze voor dergelijke vorm van wonen motiveren. Heel wat mensen vinden immers dat deze vormen van wonen een aantal reële voordelen bieden (collectieve en solidaire dimensie, actor zijn van zijn eigen huisvesting...).
Voorstellen	Het gemeentelijk huisvestingsbeleid openstellen voor alternatieve vormen van wonen. Het Steunpunt pleit voor een gediversifieerd beleid, dat sociale innovatie bevordert en een 'eenheidsgedachte' - gebaseerd op de klassieke visie op wonen - vermijdt. Het cliché dat alle permanente bewoners in mensonwaardige omstandigheden leven en zo snel mogelijk moeten worden geëvacueerd (voornamelijk naar sociale woningen, om hen zo toegang te geven tot een degelijke woning) stemt bijvoorbeeld niet overeen met de realiteit, noch met de verlangens van vele van de bewoners. Bovendien beschikt geen enkele gemeente over de middelen om dergelijk beleid uit te voeren. De bestaande oplossingen moeten dus worden gerespecteerd en veilig gesteld.

Titel	Thuisloosheid
Vaststelling	<p>De situaties waarin thuislozen zich bevinden vergen snelle antwoorden, zelfs indien die niet kunnen worden losgekoppeld van de noodzakelijke structurele maatregelen om te anticiperen op toekomstige problemen. Ze vragen een bijzondere aandacht op verschillende vlakken.</p> <p>In tegenstelling tot wat algemeen wordt aangenomen en alhoewel bepaalde gemeenten doen alsof deze realiteit bij hen niet bestaat, leven thuislozen niet enkel in de grote steden.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Tellen hoeveel thuislozen er zich op het grondgebied van de gemeente bevinden, om een adequaat beleid tegen thuisloosheid te kunnen voeren. - In elke gemeente over een transitwoning beschikken, wat momenteel niet het geval is (ingeschreven in de hervorming van de 'Code du logement' in het Waalse Gewest). Er zouden ook meer opvangstructuren moeten komen voor gezinnen zodat gesplitste plaatsingen kunnen worden vermeden. - Een antwoord bieden op de elementaire levensbehoeften van de mensen die op straat leven, wat een reeks maatregelen inhoudt die betrekking hebben op de menselijke waardigheid: <ul style="list-style-type: none"> - voldoende drinkfontein, wc's en urinoirs; - toegang tot openbare douches en baden; - een menselijke behandeling in de centra voor nachtopvang, ondersteuning van die centra zodat zij hun publiek kunnen helpen zelfstandig te worden en uit het hulpcircuit te breken...

Titel	Domicilie
Vaststelling	<p>Mensen die permanent op een camping wonen, verblijven daar zonder mogelijke wettelijke betwisting, en moeten daar dus gedomicilieerd worden. De federale wetgeving verplicht mensen immers zich te domiciliëren op hun feitelijke hoofdverblijfplaats. De gemeente mag de inschrijving niet weigeren om redenen van veiligheid, hygiëne, stedenbouw of ruimtelijke ordening. Hoewel de wet heel duidelijk is en geen ruimte laat tot interpretatie, en hoewel ook de feiten onbetwistbaar zijn, weigeren sommige gemeenten toch mensen te domiciliëren die permanent op een terrein wonen dat zich op hun grondgebied bevindt. Zoals voorzien in de wet, tekenen sommige mensen tegen dergelijke weigering administratief beroep aan bij de minister van Binnenlandse Zaken. Ze krijgen altijd gelijk. De gemeenten lijken te vrezen dat de domiciliëring wordt begrepen als een soort groen licht voor definitieve installatie.</p>
Voorstellen	<p>De gemeente informeert op een zeer actieve manier zowel de aanvragers van een domicilie als het gemeentepersoneel met het oog op een correcte toepassing van de wet betreffende het bevolkingsregister en op het vermijden van niet-gegronde weigeringen van domiciliëring. Het moet duidelijk zijn dat het feit ergens gedomicilieerd te zijn geen toelating inhoudt om daar onbeperkt te mogen blijven; dat als de woning onbewoonbaar of niet-conform de stedenbouwkundige reglementering wordt verklaard, domiciliëring niet beschermt tegen uitzetting. Dit geldt evenzeer voor een campingterrein, als voor gelijk welk ander type van woning (ook in de stad zijn sommige mensen gedomicilieerd op het adres van een onbewoonbaar verklaarde woning, ook zij dreigen die te moeten verlaten). Ook de mogelijkheid tot een voorlopige domiciliëring verdient in herinnering te worden gebracht.</p>

Titel	Referentieadres
Vaststelling	<p>Iemand die geen onderkomen of huisvesting heeft, beschikt ook niet over een domicilie. De inschrijving in het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister is nochtans een voorwaarde waaraan heel wat rechten onderworpen zijn. In het gerechtelijk recht bijvoorbeeld speelt de domiciliëring een belangrijke rol (betekening, kennisgeving...). Niet-gedomicilieerde mensen lopen een groot risico op een verslechtering van hun situatie door een toename van hun financiële moeilijkheden, omdat ze niet geïnformeerd kunnen worden over een procedure of deze niet kunnen volgen - met inbegrip van strafrechtelijke procedures - en doordat ze in de clandestiniteit terechtkomen.</p> <p>De wet die voorziet in de mogelijkheid van een referentieadres voor daklozen is dus een serieuze stap voorwaarts. Dit adres staat namelijk gelijk aan een inschrijving in het bevolkingsregister: de wet verschaft geen huisvesting op zich, maar vangt bepaalde gevolgen van het gebrek aan huisvesting op. Mensen die door een tekort aan financiële middelen niet of niet langer beschikken over een woonplaats, kunnen vragen om ingeschreven te worden, hetzij op het adres van een natuurlijk persoon, hetzij op het adres van het OCMW van de gemeente waar die persoon gewoonlijk verblijft.</p> <p>Hoewel deze wet al ongeveer 15 jaar van kracht is, wordt ze nog altijd niet afdoende toegepast.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - De OCMW's en de gemeenten duidelijk inlichten over de verplichtingen van de overheid inzake schrapping uit het bevolkingsregister en over het belang hiervan. Eén van de voorwaarden om te kunnen worden ingeschreven op een referentieadres is dat men geschrapt moet zijn van zijn vorig adres alvorens de aanvraag in te dienen. Die schrapping kost soms heel veel tijd. - Het referentieadres bij een particulier aanmoedigen door een campagne te voeren die duidelijk maakt dat iemand die bij zich thuis een inschrijving op een referentieadres toestaat niet als samenwonende beschouwd zal worden. Gezien de persoonlijke band tussen mensen is de kans dat deze contacten blijven bestaan groter dan met een

	<p>OCMW (de mensen die op een referentieadres bij het OCMW zijn ingeschreven, zijn verplicht zich er ten minste één keer per trimester aan te bieden; dat is veel te weinig omdat men zijn sociale rechten veel sneller kan verliezen).</p>
--	---

**DE GEMEENTE...
ZORGT VOOR TOEGANG TOT WATER EN ENERGIE VOOR IEDEREEN**

Titel	Informatie en begeleiding
Vaststelling	Voor gezinnen die in bestaansonzekerheid verkeren, blijft het moeilijk om zich correct te informeren over de ontwikkelingen in de energie- en watersector, over de sociale maatregelen, over de mogelijkheden bij energie- en waterschulden... In verschillende gemeenten bestaan er lokale informatiediensten met betrekking tot wonen, maar er is een grote heterogeniteit in hun concrete vorm en opdrachten.
Voorstellen	<p>Een lokale woonwinkel oprichten met specifieke aandacht voor energie en water, met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een aanbod van duidelijke en toegankelijke informatie; - een begeleidingsaanbod bij bijvoorbeeld de keuze van een leverancier, discussies met een leverancier of netbeheerder, de samenstelling van een premieaanvraag voor energie- of waterbesparende investeringen - een betrokkenheid van de verschillende actoren, zoals het OCMW, de gemeente, netbeheerder, watermaatschappij en private organisaties ; samen dient bekeken te worden wie voor welk aspect het best geplaatst is, hoe deze dienst vorm kan krijgen, en op welke manier afgestemd kan worden met de 'lokale entiteiten' die in het kader van het 'Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost' zijn opgericht.

Titel	Minimumlevering
Vaststelling	<p>Energie en water zijn levensnoodzakelijke goederen en zijn essentieel om een menswaardig leven te kunnen leiden.</p> <p>De lokale adviescommissies energie en water in het Vlaamse Gewest beslissen over de afkoppeling van de vermogensbegrenzer bij een budgetmeter elektriciteit en over de afsluiting van water. In het Waalse Gewest hebben de Commissions locales pour l'énergie (CLE) een verantwoordelijkheid rond de minimumleveringen elektriciteit en gas voor beschermde klanten. In zowel de commissies in het Vlaamse als in het Waalse Gewest zetelen vertegenwoordigers van de OCMW's. De Vlaamse en Waalse watermaatschappijen hebben dan weer – via gemeentelijke bedrijven of intercommunales – een stevige gemeentelijke verankering. De OCMW's en de gemeenten kunnen dus een belangrijke rol spelen in de effectieve uitoefening van het recht op water en energie voor huishoudens in armoede en bestaansonzekerheid.</p>
Voorstellen	<p>Afsluitingen of plaatsing van budgetmeters zonder minimumlevering omwille van betalingsmoeilijkheden vermijden door gebruik te maken van de vertegenwoordiging van de gemeente/het OCMW in lokale commissies en haar verankering in intercommunales.</p>

**DE GEMEENTE...
BESTRIJDT GEZONDHEIDSONGELIJKHEDEN**

Titel	Gezondheidsongelijkheden
Vaststelling	<p>Voor mensen in armoede zijn hun vaak slechte levensomstandigheden de belangrijkste bepalende factor voor een slechte gezondheid, zo blijkt uit onderzoek. Bovendien blijven de gezondheidsongelijkheden ten gevolge van socio-economische verschillen, toenemen. Een krachtig en integraal lokaal gezondheidsbeleid focust dus niet alleen op het toegankelijker maken van de gezondheidszorg, maar zet ook en vooral in op het bestrijden van sociale ongelijkheid in beleidsdomeinen buiten de gezondheidszorg, zoals huisvesting, jeugd, onderwijs, sport. Hoewel de gemeente niet over alle hefboomen beschikt om zo'n gezondheidsbeleid te realiseren, kan ze wel haar bijdrage leveren.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Een lokaal gezondheidsbeleid voeren dat rekening houdt met factoren die ten grondslag liggen aan de socio-economische en sociale gezondheidsongelijkheid; - De (curatieve en preventieve) gezondheidszorg toegankelijker maken door: <ul style="list-style-type: none"> o een proactieve en buurtgerichte aanpak te bevorderen en bestaande goede praktijken zoals de 'relais santé' en de 'wijkgezondheidscentra' te ondersteunen; o een kwaliteitsvolle, correcte en aan de doelgroepen aangepaste informatieverstrekking en –doorstroming uit te bouwen; o samenwerking tussen eerstelijnsactoren te stimuleren; o administratieve hinderpalen uit de weg te ruimen.

Titel	Toegang tot het OMNIO-statuut
Vaststelling	<p>Om de financiële toegang tot de gezondheidszorg te garanderen werd het OMNIO-statuut gecreëerd. Toch blijft de kloof tussen het aantal geschatte begunstigen en het aantal mensen dat effectief van dit statuut geniet groot. De vereenvoudiging van de procedure om deze voorkeusterugbetaling te verkrijgen, wordt momenteel onderzocht. Ondertussen, en waarschijnlijk ook nog na deze vereenvoudiging, is en zal goede informatie en begeleiding bij de stappen op lokaal niveau nodig zijn. De gemeenten zijn, dankzij hun nabijheid bij mogelijke rechthebbenden, goed geplaatst om deze rol op zich te nemen.</p>
Voorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren over het OMNIO-statuut op een correcte en toegankelijke manier; - Een proactieve aanpak hanteren om potentiële rechthebbenden op te sporen en toe te leiden opdat ze hun rechten kunnen doen gelden.

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting



Adres

Koningsstraat 138
1000 Brussel

Telefoonnummer Steunpunt

+32 (0)2 212 31 67

Algemeen nummer

+32 (0)2 212 30 00

Fax

+32 (0)2 212 30 30

E-mail

armoedebestrijding@cntr.be

Website

www.armoedebestrijding.be